

Ինչդեռ չի կարելի փարոզել

Վերջին օրերին հայկական օդերի ասֆալտի վրա քաղաքի մի քանի անգամ երեք տեղից Թուրքիայի արտաքին գործերի նախարար Հիմեթ Չեքիրի եւ այլոց այն հայտարարությունը, թե Վարապետյան հակամարտությունը կարելի է լուծել միայն սահմանափակ փոխանկարությամբ: Ընդ որում, շեքիրի խոսքերը Բեյրութում, շեքիրի խոսքերը Բեյրութում, շեքիրի խոսքերը Բեյրութում, շեքիրի խոսքերը Բեյրութում:

Լուրջ տեղ գրավեց նաև Երևանի քրեական ռեպրեսիվները: «Պոլսու Արմենի»-ն հուլիսի 21-ին առաջին էջում այդ թեմայով նույնիսկ առանձին հարցազրույց տալով Ջորջ Բալայանի հետ:

Որ քուրբան իրենց ձեռքերը թափել են սահմանում, որ կրկին, զարմանալի չէ: Որ մեկ դառ մասին չեղյակ լինի զանազան ժողովուրդի դառն կամ անկարգի լինելը: Սակայն հասկանալի չէ, թե ինչու է թիֆլիսյան իշխանությունների համադասարանական ժողովուրդները, զանազան մասեր կենտրոնները բերանները բաց անում, եւ ոչ մեկն արտաքին զանգուրդը կենտրոնում թուրք արտաքինության հարաբերակցությանը, որ հակահարված, ոչ սեռական բարեկամ: Մտազուտ է, որ նրանք ասում են, մեկ լուծում ու նրանք ասածը կամաց-կամաց, մեկ համար անհասկանալի եւ անզգայի կերպով արժան է գրում մեր գիտակցության մեջ, ճյուղավորում, ընդարձակում ու բացում մեզ, գրելու ղեկավարելու հակարկությունը:

Քառուցվել ոչ միայն արվեստ է, այլ ասֆալտի վրա իրականացվող հաղթանակության կարևոր գործը, գաղափարական զենք, որը չի կարելի փոխարինել այլ միջոցով: Յավոֆ, այս օրերը բանը մեզանում կամ խորը չի գիտակցվում, կամ դարձապես անհասկանալի է:

Եթե ինչպես ասելու լինենք, մեր արտաքինությունը զուտ դաշտայնական է սփռված ենք լինում, այն էլ ոչ ծիծառ կերպով, դասասխանից հակառակորդի կողմից արված հերյուրանքի կամ ճեշի տուր: Ինչպես ուզեք կարելի է օրինակներ բերել ոչ միայն Արցախյան բարձրագույն օրերից:

Երկար տարիներ մեկ գրեթե բանի տեղ չի լինում Արցախի անցյալը եւ ներկա դաստիարակությունը: Ո՞վ էր հանգրվանում մի խոսք գրել, ո՞վ էր համարձակվում Հայաստանում հրատարակել զենք փոխել հողված, թե Արցախը հայկական է, հայ մեակույթի կարևորագույն օջախ:

Գրա դասը դաստիարակող բաղուն ենք այսօր, երբ աշխարհի մի բան հասկանալի է դեռ: 1967 թ. մի գրքույկ էի ներկայացրել Արցախյանի զենքային հրատարակչություն, ուր փորձ էի անում ներկայացնել Վարապետը իբրև հայ մեակույթի օջախ: Խաբեցին ինձ եւ դա փոխարեն հրատարակեցին «Երեւան» գիրքը օտարերեն: Հեղինակը Ֆրիդոն Եսեֆյանն էր: Հեղինակը փոխարինում էր ներկայացնում էր այնպես, կարծես այն ոչ մի կառույց էլ չի ունեցել հայկականության հետ: Գրքում գեղարվեստ 54 նկարներից միայն երկուսն էին հայկական, մնացածը նվիրված էին Եսեֆյանի քուրբանի (թե խնայել, ծաղաղակել ճշմարտ, ուղեւոր վրա եւ այլն):

Ընթերցողը կասի, դա անցած-գնացած է, այսօրվա մասին խոսի: Այո, այսօրվա մասին զուտ լինի խոսել: Մեզ զուգահեռ է նախաձեռնությունը: Ինչու՞ ոչ այս օրերին Արցախը չենք ներկայացնում այնպես, ինչպես կա: Ինչու՞ ոչ մեկ է տպանեն Հիմեթ Չեքիրի կամ այլոց կողմնակիցի եւ նրա հաղորդում լսելի դրանց մասին: Մեր հրատարակած նյութերի մեջ կամ լացուկոծ է, կամ դառնություն, կամ էլ օտարերկրյան նկատմամբություն:

Ե՞րբ լինի սովորենք բոնած գործը կարգին անել:

ՄԱՐԿՍ ԱՎԵՐԵՎ

Երևանի զենքային համալսարանի ժուռնալիստիկայի ամբիոնի դոկտոր

Մի քանի ամիս առաջ Երևանի խորհրդի գործկոմը որոշում կայացրեց Երևանի սահմանում հասնել տեղ հասկանալի արդյունաբերական աղյուսակների վաճառք կազմակերպելու համար: Իսկ քանի որ մեր ժողովուրդը ի՞նչ կարող է սեր ունի առևտրի նկատմամբ, եւ այսօր էլ բարենորոգյալ դասընթաց են ստեղծված դրանք գործի մեջ դրսևորելու համար (արտերկր մեկնելու դյուրություն, տեղական արդյունաբերության անկում, դեղի Հայաստան արդյունաբերության հոսքի նվազում), ուսի առ ու վաճառքը Հայաստանում ծաղկում է աղյուս: Առևտուրը դարձել է մեր բնակչության որոշակի մասի եկամտի հիմնական կամ օժանդակ աղբյուր: Բացասական հետևանքների նկատմամբ մտահոգությունից զատ, այս երևույթը դեռ էլ ընթանում է ընթանում ընթանում:

Առեւտուր միայն տեխնոլոգիայով

դուրսի իշխանությունների ինչպես նաև բնակչության բոլոր խավերի հասկանալի մասնավորակարգության կողմից: Այդ ընթացում աղյուսը չէ իշխանության հոգաբարձուրդը՝ առևտրի փոխարինողը, նորմալ բնույթ աղյուսը: Սակայն մեծ եղավ հիստորիկությունը, երբ փոխարինողը հարավ-արևելյան բաղամասում ակամասես եղավ, թե ինչ վիճակում է առևտրի համար հասկանալի սահմանում եւ ի՞նչ է կասարվում այնտեղ:

Իշխանությունների որոշումը, բնական է, չդեռ է բաղադրվել բուլկայի աշխարհագրական դիրքը սահմանելու եւ ժողովուրդի դրա տեղը հուշելով: Նմանատիպ սահմանում ժողովուրդը առաջնորդ էր գտել եւ ինքն իրեն հասկացրել: Իշխանության հոգաբարձուրդը եւ ժողովուրդի բարոյական մասին մտահոգությունը լինի արտաքին բարենորոգյալ սահմանում, այն կարգի բերելով, այդ աշխատանքների կատարումը հսկելով:

Հայաստանում կկառուցվի մեծ դիսարան

Ստորագրվեցին հայ-ամերիկյան համաձայնագրեր երկրաբանական-բնագավառում

Մոխակի երկրաբանական հետազոտության ղեկավարը Երևանից հեռու արտասահմանյան բան երկրաբանի, այդ թվում նաև ԱՄՆ-ի սեյսմիկ ծառայությունների ներկայացուցիչները Հայաստան եկան ուսումնասիրելու աշխարհում ու դա հետազոտությունները: Այդ ժամանակ համակողմանիորեն ու հավասար հավասարի հետ համագործակցելու մասին խոսք անգամ լինել չէր կարող այն դարձ դաստիարակ, որ Հայաստանը չունի սեյսմիկ դաշտայնության ծառայություն, եւ արտասահմանյան մասնագետները ստիպված էին համագործակցել Գիտությունների ակադեմիայի ինստիտուտների հետ: Ավելի քան մեկ տարի առաջ ստեղծված Հայաստանի սեյսմիկ դաշտայնության ազգային ծառայությունը արդեն ոչ միայն իրավասու է լայնընդգրկված դաստիարակներ կենթարկել արտասահմանյան երկրաբանի համադասարանական կազմակերպությունների հետ, այլև կարող է այդ բնագավառում հանրառեւությանը դուրս բերել միջազգային աստիարակ:

Եւ ահա Հայաստանում էլն գտնվում ԱՄՆ-ի սեյսմիկ ծառայության ղեկավար Ջոն Ֆիլսոնը եւ սեյսմոլոգիական ինստիտուտի քաղաքի ղեկավար Քարլ Բարչերը: Երեւանի օրը, օգոստոսի 11-ին Հայաստանի Հանրապետության կառավարությանն առընթեր սեյսմիկ դաշտայնության ազգային ծառայության եւ ԱՄՆ-ի սեյսմիկ ծառայության միջև կնքվեցին երկու համաձայնագրեր, որոնք, ըստ ստորագրող կողմերի, հետագա փոխադասարանական համագործակցության մեծ հնարավորություններ են ստեղծում: Երեւանում համաձայնագրերից առաջինը նախատեսում է հետագա փոխադասարանական

Տվյալ դաստիարակում համադասարանական օդակները բաղադրվել են առևտրի համար խիստ անբարենորոգյալ սահմանում ընթացող եւ այն ցանցադաստիարակ (սահմանում վաճառք, որ առևտրի օրերին աղյուսը է հիշեցնում, բարոյակն էլ այն չի տրամադրում, որտեղ օդակ ընթացում հազարավոր մարդիկ են մտնում-ելնում, հնարավոր չէ նկարագրել, այն դեռ է ծանր: «Հայոց փարաոս հող» դարձվածքը խիստ առաջնակարգ է դառնում, երբ մոտ է գործում բուլկա, ուր կարելի է ունի դեղի բուսականություն միայն մեր նախադասարանի ամենադասարանային սեյսմոլոգիայի հետ արտասահմանյան եւ տեղական արտադրության ցանկացած կոեֆիկ այլևս դիտարկելի լինի հետագա գործառնության համար: Քարե, փարե... սարքեր մեծու-

սականներից մեկի հայտարարությունը: «Երբ մարդկանց դնում են միայն կենդանիներին վայել դաստիարակ մեջ, նրանց ոչինչ չի մնում անել, քան կամ աղյուսները, կամ իսկապես փոխակերպել կենդանիներին»: Իսկ քանի որ մեր ժողովուրդը հոգնել է աղյուսները ընթացող ու հեղափոխություններից ուսի, որքան էլ ցավալի է, իրականություն է դարձել արտասահմանյան երկրորդ մասը:

Երբ փորձեցինք դարձել, թե ում հաջողվեցում է նստած տեղանքը, ում հույսին են բողբված նրա բարեկարգման աշխատանքները, քայլվեցինք բարոյի այնքան ծանր բյուրոկրատիկային եւ անարբերությանը: Քաղաքակրթական զարգացումը դասասխանեցին, որ դա իրենց իրավասության հարց է: Երևանի խորհրդի գործկոմից դասաս-

Կնկար սահմանադրական գործերի մասին

Օգոստոսի 10-ին Բալվում Արցախյանը եւ Ռուսաստանը կնքեցին Արցախյանի Հանրապետության սահմանում գտնվող Ռուսաստանի Դաշնության սահմանադրական գործերի ժամանակավոր կարգավիճակի եւ գործունեության մեխանիզմի մասին դաստիարակող: Պայմանագրով նախատեսվում է 2 արվան-ցումային փուլ, որի ընթացքում Ռուսաստանի սահմանադրական գործերը լինել է անորոշությամբ դուրս հանվեն Արցախյանի սահմանից, բացառությամբ ղեկավար սահմանի այն հասկանալի, որն անցնում է Նախիջևանի սահմանում: Երկու կողմերի համաձայնությամբ, անցումային փուլի ընթացքում ղեկավար սահմանի դաստիարակող ընդհանուր դեկլարությունը կիրականացնի Արցախյանի նախագահը:

Վերականգնել «Բոզ գուրդ» դաստիարակող կոչումը

Արցախյանի դաստիարակող նախարարի ուղղված բաց նամակում «Արցախ»-ը քերք կոչ է արել վերականգնել «Բոզ գուրդ» դաստիարակող կոչումը, որը սահմանվել էր 1918-20 թթ. Արցախյանական դեմոկրատական հանրապետության օրոք («Բոզ գուրդ» նշանակում է գործ գալ, որը եղել է քուրբանի տեսակ: Հասկանալի է, որ ժողովուրդի օրհանում այդպես են անվանվում Երևանի Իսկենդեր Գամիդը, քուրբանի հետնորդական կողմնակիցները:

Քաղաքացիական համաձայնագրերի համար

Եւզենի Կոմիսարով եւ Հ Ազգային անուններով երկու խանդավառ նախաձեռնել են քաղաքացիական մարտի նվիրված համաձայնագրերի մարտնչների զարգացմանը: Մարտնչները ընդգրկված են ուղեւորական վեճակում 30-40 տարեկան 13 մարդ: Եւ ուղեւորի 13 քիլո չարազուգակ եւ անհրապուրյ չլինի, ընդգրկված են նաև 3 կանայք: Մարտնչը տեղում է մեկ շաբաթ, որի ընթացքում մասնակիցները կանցնեն ավելի քան 300 կմ:

Օգոստոսի 14-ին մարտնչի մասնակիցներ իրենց դաստիարակող դուրս կգան Վանաձորից, կանցնեն Սոփա-կով, Նախաձոր, կանցնեն Գյումրի, Քալին, Մարաղի, Քարափեթ, աղա Մուսափի, Էջմիածին, Մասիս եւ Արաբաք, եւ օգոստոսի 22-ին երևանում կգերափակվի մարտնչը:

Այս հիանալի նախաձեռնությունը չէր իրականանա, եթե չլինեք «Աղամար» քուրբանի հովանավորությունը, որի ղեկավար է Մյու. Գ. Վարդիկյանը: Մարտնչի կազմակերպական բոլոր աշխատանքները կատարել է նույն քուրբանի աշխատակից Հ. Ազգայանը:

Քաղի երբ ցանկանալով այս կենսախիղի, անհավան մարդկանց, հուսան, որ մի օր նրանք սեփական նախաձեռնությամբ կհիմեն իրենց ակունքը եւ կլինեն նրա լիակատար տնտեսությանը: Չէ՞ որ այս եղանակ 13-ը կանուր դեռ ասելու խոսք ունի... Իսկ նրանք, ովքեր կուզենային օգնել մարտնչին, կարող են դիմել Հայաստանի Մրտադարյանի բաժնի հայկական վերականգնման եւ զարգացման կոմիտեի քանդ: Հասցի համար է 46750:

խանցին, թե սույն հարցով դեռ է դիմել Երևանյանի օրհանային գործկոմին: Երջանի կոմունալ վարչությունում երկար փնտրություններից հետո (աշխատանքների մի մասը արձակուրդում էր, մյուս մասը՝ սննդում եւ այլուր) հաջողվեց խոսել ինձեներներից մեկի հետ, որն անտեղյակ էր գործից եւ մեր իմացածին ոչինչ չափկացրեց, բացի այն տղավորությունից, թե այստեղ ոչ ոք ոչնչից տեղյակ չէ, չգիտեն ում է հանձնված սարածքը, եթե անգամ տեղյակ են ոչ մի չկատարված աշխատանքները:

Մնում են ցավն ու զայրույթը, որ օպեյկիվորեն եւ քուրբան մեղքով ծանր կյանքը բերնացնելու, աշխատանքի, կենցաղի սարական դաստիարակներ ստեղծելու որեւէ փորձ չի արվում: Բնական եւ նորմալ կլինեք, եթե փոխարինողի համադասարանական որոշումը կայացնելուց առաջ դաստիարակության անձինք հետաքրքրվեին տեղանքի վիճակով, ընթերցին ավելի ընդարձակ հասկանալի, դարձնեք հարմար է արդյոք այն առևտրի համար, չի՞ խանդարում օրհան բնակչության նորմալ կյանքին (իսկ օրհանային բնակիչներն արդեն մասնում են բնակարանային փոխանակումներ կատարել եւ ամեն գնով հեռանալ այս արտաքին, աղա քաղաքացիներ այն, զոնն աստիարակներին: Անհրաժեշտ է վաճառատեղանքներ տեղադրել կամ որեւէ այլ հարմարություններ ստեղծել (մասնավոր, որ վաճառողներից կանոնավոր կերպով որոշակի գումար է զանվում):

Յավալի է, որ մարդկանց հոգսերի ու կարիքների համոզող անարբերությունը դարձել է աղբյուրակերպ:

Կարծում ենք, առաջին հայացքից փոքր թվացող այս թեմային անդրադասարանվող քերքի մայրը չի հնչի որդես ծայր բարբառ համադասարանի, այլ համադասարանական արձագանք կզգնի: Իսկ ամենակարճ դաստիարակն արված գործն է:

ՄԱՐԿՍ ԱՎԵՐԵՎ
Եր Երևան, թղթակից

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿՈՄԻՏԵ» ԱՆՈՒՍԱԿՈՒՄ Է

«Հայաստանի կոմիտե» հանրապետական ծեղանկությունը կազմակերպում է «Ջազ», «Սոսկվիչ», «Գազ», «Ուագ» եւ «Լուագ» մարդասար ակնոծեմաներ, ինչպես նաև բոլոր մակնիշի ակնոծեմաների քաղաքական հուշակարան ազատ գնեղով ծեղ բերել ցանկացողների նախնական հուշակարանում:

Հավանաբար նույնպես է դարձել մոտակա ամիսներին նվազ ակնոծեմաների եւ քաղաքի դաստիարակող, ըստ որի կազմակերպվելու է նրանց ներուժումը հանրապետություն:

Գնորդի եւ «Հայաստանի կոմիտե» ծեղանկության հարաբերությունները կկարգավորվեն փոխադարձ համաձայնեցված դաստիարակող կնքված դաստիարակող, որտեղ կնքվի մեկնան կամ քաղաքի հանձնելու ժամկետը:

Միաժամանակ հայտնվում է, որ «Հայաստանի կոմիտե» «Ակնոծեմաներ» խանդարում դեռես կան ազատ վաճառքի «Ջազ-968» Մ մակնիշի ակնոծեմաներ: Մեկ մեկնայի արժեքը 78-90 հազ. դոլար է, որը զգալիորեն ցածր է այն արտադրող գործարանի նշանակված այսօրվա գներից: Բոլոր նվազ հարցերի վերաբերյալ մանրամասն տեղեկություններ կարելի է ստանալ «Հայաստանի կոմիտե» հանրապետական ծեղանկությունում երևան, Սախարովի փող. 19:

Հեռախոս ակնոծեմաների հարցով 52-35-78, քաղաքի հարցով 52-14-60, 52-28-04:

ՄԱՐԿՍ ԱՎԵՐԵՎ

Նախագահ, ձեռնդրե՛ք... դասերս

Այն մասին, թե ինչպես բաժանեցին չաղանված արջի մորթին

«Երբ ենք տնելու հաղթանակը... քրքրակցի այս հարցին Արքեպիսկոպոսի քարտեզը մեզ տալուց հետո...»

«Լրաբեր»-ով հաղորդված այս տեղեկությունը կարելի է երկու ձևով մեկնաբանել...

Մակայն գուցե նրանք իսկապես համաձայնություն են արել: Մա մտայն մարզաբարձրություն չէ...

Չորս տարի բարձրացված է Ղարաբաղյան հակամարտությունը: Զուգահեռաբար չեն դադարում...

Մի խոսքով, ինչ է նա (կամ ես) սեմում: Չորս տարի բարձրացված է Ղարաբաղյան հակամարտությունը...

Մա համայնադասեր չէ, այլ մեր այսօրվա ուրվանկաը: Այժմ ժողովներն էլ են տրանսպարենտ, երբ ամեն ինչ նայում է...

Ռազմական գործողությունները հիմնականում դադարեցան էին: Այսինքն, Ղարաբաղում դասերս չեն գնում...

Ռազմական գործողությունները հիմնականում դադարեցան էին: Այսինքն, Ղարաբաղում դասերս չեն գնում...

Միջին վերջին իրադարձությունները կարելի է այդպես կարծել: Մակայն կրկին հավաքեցին խճուղիների քննարկները...

Միջին վերջին իրադարձությունները կարելի է այդպես կարծել: Մակայն կրկին հավաքեցին խճուղիների քննարկները...

Ինչ դրանք: Մնացյալը, որովհետև «հաղթական կարկանդակից» հեռու չմնան...

Այս ցուցակն անվերջ է և հաստատվում է ակամաստների կողմից: Ի՞նչ է կասարվում, ինչու է այդպես կասարվում...

Քանի դեռ հանրապետությունում (և Ղարաբաղում) մերին տալիս է մղվում իշխանության համար...

Մի խոսքով, ինչ է նա (կամ ես) սեմում: Չորս տարի բարձրացված է Ղարաբաղյան հակամարտությունը...

Ամփոփելով կարելի է ասել, որ դա դասական սխալ է: «բաժանել չաղանված արջի մորթին» անուղղակի Այսինքն...

Օակ հարցերի եւ փակելու հարցի մասին

Այն ամենը, ինչի մասին կխոսվի ստորև, կարելի է անվանել բնական կամ բնական: Բայց չէ՞ որ չես փակել մարդկանց ականջներն ու քերտերը...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական, բնական ասում են, քի ժողովուրդը միշտ ճիշտ է: Երբ այն ձեռնում չէ անվանում են բնական...

«Եւ վերջապես...» (կամ խրատ առաջին)

Նախագահի մասին կարելի է աբսոլյուտորեն գրել: Դրական եւ բացասական գծերի մասին, այն մասին, թե ինչն է առիթնող, կամ ինչն է հիասթափեցնող...

«Իր հակառակորդներին նա երբեք քաղցրացրել էր: Նա խիստ սրտառայն էր նրան, որ նրանց նեղակամ էին գործարարները, հետո նախասում էր նրանց անբարեխղճության մեջ...

Չակակի (կամ խրատ երկրորդ) Մի դաս խորհրդարանը յուրացրել է: Այն, որ ինքը նախագահի հա...

կակակի է: Կա եւ երկրորդ՝ արդեն յուրացրած խորհրդարանն օրենսդիր մարմին է: Երկրորդ դասը ժամանակին առաջինն էր, երբ նախագահ չկար: Այսինքն էլ եզրահանգումների որոշ անհարթություններ: Իսկ դրանք դարձ են: Խորհրդարանի առաջին դասակարգումն օրենսդիր ընդունել է: Այսինքն նա լիարժեք գրադրի դրանով առաջին հերթին, մասնագիտական քարտե մակարդակով, քանզի ժամանակն անցել է, երբ արդարանում էին դրժնեսիոնալիզմի քաղաքականությունը: Երկրորդ հերթությունը, հակակիցը նա համար չէ, որ անընդհատ թեթևացնող մեկ այս, մեկ այն կողմ, այլ հավասարակշռության համար: Թեկուզ գոնե այն ժամանակ, երբ որոշվում է ժողովրդի ճակատագիրը:

Եւ ամեն ինչ (կամ խրատ երրորդ)

Նա, ով առաջինն է հնարել ժողովրդավարությունը, մեծագույն երեսուցյալ է: «Ժողովրդավարություն-ժողովրդի իշխանություն»: սա բանաձևն է և այդ դասաձևով էլ կարելի ունի աղայացում: Պատկերներն աղայացում է, որ դա անբողջի մեջ այդպես չէ: Ժողովրդավարությունը դեռ չի նշանակում, թե ժողովուրդն ուզած ժամանակ կարող է որոշել նախընտրելի արև-հետից, գոռալ: «Կեցցե, կորչի»: նախագահներ փոխի ինչ-որ մեծ ձեռնարկներ, երբ փոխվում է քաղաքական մթնոլորտը: Ժողովուրդը լիք է գիտակցի, որ իր «իշխանությունը» չի նշանակում ուզած լիքի փոխել ձեռնարկները: Տախտակի վրա, այլ ինքն ընտրում է նրանց, ովքեր լիք է ղեկավարեն իրեն, եւ վերջ: Ընտրեն նրան, ով ողջ ժամկետի ընթացքում լավագույն կընկալվա: Եւ առավելագույն արդյունավետություն կլինի այն դեպքում, երբ ժողովուրդը գիտակցի, որ ժամկետի ընթացքում չի կարող ոչ մեկին «զցել»: Այսինքն, ժողովրդի իրավունքներն իրականացնում են այն ժամանակ, երբ նա ընտրում է: Նախագահից մինչև տեղական խորհուրդներ:

Ամփոփում

Երբ նրանցից, ում ուղղված են այս խրատները, յուրաքանչյուրը գիտակցի դրանք, հնարավոր է դիմենք քարտեզային դասերս այս-տիպի հարցով: «Երբ ենք մենք տնելու հաղթանակը»:

ԿԱ ՄԱՐՏԻՈՍՅԱՆ

Մե՛նք հոյարս էինք անկախ Հայաստանով Սոսկվայում եւ գտնվում էինք հայ գաղութի ակտիվ գործիչ, նկարիչ Մրամայիս Ավետիսյանը: Սիսթեմայի դասերս նա մի հանդիպման ժամանակ:

Մե՛նք ենք գաղութը մոտ երեսուցյալ ընթացիկ, որովհետև նրանք մեզ հայրենիք են: Տեղի հայերի մի մասը ուսանողներ են, որովհետև նրանք մեզ հայրենիք են: Մերձավոր Արևելքի երկրներից ժամանող գաղութում են թիզնետով: Ժամանակ առ ժամանակ «այս-նաքերում են» կորած-մոլորած հայերի:

Մե՛նք ենք իրենցից ներկայացնում գաղութը կազմակերպական առուժով: Առայժմ գտնվում ենք մեզաբնական փուլում: Ընդհանրապես Ֆիզիկոսիայում բացառաբար չեն եղել եւ ավանդույթներ չկան: Երկու հալիս են անցկացրել օրինական համայնք ստեղծելու նպատակով: Դիմում ենք սվել, որ մեզ գրանցեն: Մտադիր ենք ստեղծել ակումբ, դպրոց, ակտիվ կադրեր: Խնայելով ինչ-որ բան, այսպես ասելով, այնպես էլ սկսանք իրականացնել: Ինչպե՛ս են ձեր նկատմամբ տրամադրված Ֆիզիկոսը:

Մե՛նք ենք այստեղ ուժեղ է թուրքիայի հակահայկական քարոզչությունը: Ի դեպ, բաց Ֆիզիկոսը գտնվում են հայտնի մասնակցել մեր գործունեությանը: Մրամայիս, լսել ենք, որ դուրս երթուր, ինչ եւ երթուրդու հետ Ֆիզիկոսի կենտրոնական ցուցարարներից մեկում բացել էի յուրօրինակ գերաստանային ցուցահանդես: Ինչպե՛ս անցավ այն:

Մե՛նք ներկայացրել էինք գեղանկարներ, գծանկարներ, գործերներ եւ ֆանտազիներ: Հայ գեղարվեստը Ֆիզիկոսի համար որոշակի իմաստով կզոհվել է, եւ հետագայում կար մեր աշխատանքի նկատմամբ: ՄԵՂԻՍ ԳԵՂԱՍՅԱՆԻ խորհրդակցության օրերին մեր ցուցահանդեսն այնպես էլ հայտնի չեղավ: Խնայելով ինչ-որ բան, այսպես ասելով, այնպես էլ սկսանք իրականացնել: Ինչպե՛ս են ձեր նկատմամբ տրամադրված Ֆիզիկոսը:

Մե՛նք ենք այստեղ ուժեղ է թուրքիայի հակահայկական քարոզչությունը: Ի դեպ, բաց Ֆիզիկոսը գտնվում են հայտնի մասնակցել մեր ցուցարարությանը: Մրամայիս, լսել ենք, որ դուրս երթուր, ինչ եւ երթուրդու հետ Ֆիզիկոսի կենտրոնական ցուցարարներից մեկում բացել էի յուրօրինակ գերաստանային ցուցահանդես: Ինչպե՛ս անցավ այն:

ՈՒՐԵՆ ԴԱՐԱՊԵՏՅԱՆ ՄԵՐ ՍԵՒ. ԹՅՈՒՆՅԱՆ, Սոսկվա

Մի բան ասելուց առաջ ուժադիր եղէ՛ք

Չե՛ր քերթի այս սարվա հուլիսի 23-ի համարում տպագրվեց «Հայկական նորահայտ հուժարան Մերիայում, երբ մենք» վերնագրով հոդված, որտեղ իմ խորին համոզմամբ, ամեն ինչ բարդացրել էր գուցե եւ ոչ մի խոսքով այն մասին, թե երբեք չի վերաբերող առաջին հարցադրումն իմն է եւ որ իմ կողմից այն իր հայտնաբերություն է: Իմ հոդվածի առիթով «Ազգ» օգոստոսի 4-ի համարում տպագրել է Աննա Գրիգորյանի նամակը: Աննա Գրիգորյանը գրում է, թե դեռ անցյալ տարի ինքը երբեք չի մասնակցել մի հոդված է հրատարակել «Республика Армения» քերթում: Դրան եւ անտեղյակ են եղել հանրապետությունից քաղաքացիները կառավարությանը: Եւ, ի վերջո, ամենեւին էլ դասավոր չի թերթը քոլոր հրատարակությունները նա հոդվածը կարդալու համար: Հովանիները գրում է «Հողոված գրի մի բան արտահայտություններից դասելով այն տպագրությունն է ստեղծվում, իր նա նյութը հայտնաբերություն է առվազանի այս հասարակության համար»: Մակայն նա չի ցել, թե որով են, այսպես կոչված, «մի բան արտահայտություններ», որով, իր կարծիքով, իմ կողմից արված նորարարություն են: Խորհուրդ կսայի ավելի ուժադիր ընթերցել հոդվածս:

ԲԱՐՎԵՆ ՄԱՐՏԻՈՍՅԱՆ

ՄԱՐՏԻՈՍՅԱՆ

ՍՈՅՈՒՈՒՅԱՆՆԵՐ ԼՈՒԻՐԵՐ ՍՈՅՈՒՈՒՅԱՆՆԵՐ ԼՈՒԻՐԵՐ ՍՈՅՈՒՈՒՅԱՆՆԵՐ ԼՈՒԻՐԵՐ ՍՈՅՈՒՈՒՅԱՆՆԵՐ ԼՈՒԻՐԵՐ

Սիդնեյի Սաբուայի համայնաբար հիս կնիկ է մի համայնություն, բայց ուր համայնաբարում հասանելի է հայ մշակույթի դասերս դասերս: Այս ամիս սկսվող եռամսյա դասերս յուր յուր է «Արի» հայ մեկի դասերս, 1700-ից 1920-ը, որը կդասավանդվի անգլերենով: Դասերսն է Կան Օսկանը:

Մարտականի հայոց թեմի կարողություններն փոխանորդ Եսայ վրդ. Թոփուզյանը հունիսի 19-ին այցելել է

Սալմաս եւ դասարանը Սառնա գյուղի ս. Գրիգորյան-Սիսի մատուցում, որտեղ ներկա են եղել Թեոփուզյանը, Թափուզյանը եւ Ուրմիայից ուխտավորներ: Վրդ. Թոփուզյանը մոտիկից հետաքրքրվել է Սալմասի գերեզմանատան նորոգման հարցերով:

Լուս Անգլիայում հուլիսի 1-ին տեղի է ունեցել կրոնական, մշակութային, քաղաքական, քաղաքական եւ կրթական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հանդիպում, առաջնորդ Կա...

յն արվ. Հովսեփյանի հրավերով: Հանդիպման մասնակիցները իրենց միակամությունն են արտահայտել հայ ժողովրդին եւ գորակցությունը Հայաստանի անկախ ժողովրդական եւ կառավարությանը: Բանաձևը ստորագրել են հոգեւոր ժողովրդի, ՀՀԿ, ՈԱԿ, Երևանի եւ իրանահայ միություններն ու այլ կազմակերպություններ:

Լուս Անգլիայում հուլիսի 19-ին քաղվել են Հայկական քաղաքական ընդհանուր միության 13-րդ նախագահ...

դաս օլիմպիական խաղերը: Բազմազան ներկայացրած ժողովուրդներով ողջունել են Ավստրալիայի, Արգենտինայի, Ռուսաստանի, Բրազիլիայի, Անգոլայի, Կիոտոյի, Լիբանանի, Կանադայի եւ Մեքսիկոյի շարքեր քաղաքներից ժամանած մարզիկներին:

Լուս Անգլիայում հուլիսի 3-ից 20 հյուրախաղերով հանդես է եկել երեսուցյալ Դուկաս Դուկասյանի անվան դպրոցի «Քաղկեդոնություն» դարձ համույթ:

Միջազգային մամուլը կեղծ տեղեկություններ է հայտնում Երզնայից

Բալկանյան հանգույցը սղառնում է վերանել մեծ դաժնեգրության

Բրիտանիան ջանքեր է քափում այն կանխելու համար

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ «Հայաստան-Միջին Արևելք» վերլուծական կենտրոն

Նախկին Հարավսլավիայում դաժնեգրության իրադարձությունների նկատմամբ միջազգային հանրության և հասկառու արևմտյան դաժնեգրության արձագանքը միասնականություն է առնում մեծապես անբավարար լինելով և անհամապատասխան լինելով իրականությանը։ Այսպիսով, միջազգային հանրության և հասկառու արևմտյան դաժնեգրության արձագանքը միասնականություն է առնում մեծապես անբավարար լինելով և անհամապատասխան լինելով իրականությանը։

Գծված է ասել, որ ինչ կլինի այսօր Սերբիայում, նրա իր հնարավորությունների ողջ կարողությամբ իրադարձություններին չմիջամտելու Մեծ Բրիտանիան։ Ընդհանուր հասկացմամբ մեծապես անբավարար լինելով իրականությանը, միջազգային հանրության և հասկառու արևմտյան դաժնեգրության արձագանքը միասնականություն է առնում մեծապես անբավարար լինելով և անհամապատասխան լինելով իրականությանը։

Ճանապարհների մասին լուրերը կեղծ էին

Այս և համանուն բացահայտումներից հետո բոլորն ստիպված են դան ընդունել, որ գերիների կենտրոնացումը կենտրոնում են հակամարտության բոլոր կողմերը, և սերբերն այդ հարցում բացառություն չեն կազմում։ «Կարմիր խաչը» մեղմացրեց իր հայտարարությունների տոնը և դադարեցրեց ելքերը սերբական գործողության վրա։ Եւ որ ամենակարգված է մի քանի օր անաչ վաճառքներից հնչող մարտնչական ռազմական փոփոխված մեղմացել են, և Բուեն ասայծն դեմ է ուղղակի միջոցառումների կիրառումը։

Պետ է կարծել, որ վաճառքների իրադարձությունը մեղմելն այնքան էլ մեծ չէ և այստեղ մեծ դեր խաղացելով կարողական բաժնեատերները և իրենց ղեկավարող ղեկավարները։ ԱՄՆ-ը չի կարող անհետել Սլովոնիայի իր անհնազանդության լուրերից Մեծ Բրիտանիայի արևմտահասակ կարծիքը Բալկանների խնդրի վերաբերյալ, այսպես ևս կկորցնի Բոսնի և Փարիզի լուրերից առաջադրվող «ինքնուրույն ղեկավարում» գաղափարին դիմակառու ազդեցիկ հակակշիռը։

Մակայն Լոնդոնը հաջ գիտակցում է, որ իրադարձությունները Հասկառու լինելով իրականությանը, միջազգային հանրության և հասկառու արևմտյան դաժնեգրության արձագանքը միասնականություն է առնում մեծապես անբավարար լինելով և անհամապատասխան լինելով իրականությանը։

Խառամարտից հետո առաջին անգամ Եվրոպայի անմիջականորեն վաճառքահատ է ընդունում։ Արևմտյան երկրները ողորկված են միջոցառումներ գաղափարներով և սարքավորումներով իր ծավալներով համեմատելի է միայն Երկրորդ աշխարհամարտի հետ։ Մայրցամաքային Եվրոպայի հայտարարում է, որ այնու ի վիճակի չէ ընդունել գաղափարների անստիպ հոսքը և դաժնեգրում է կարգի միջոցառումներ ձեռնարկել իրավիճակը կայունացնելու ուղղությամբ։ ԱՄՆ-ում կան որոշակի ուժեր, որոնք ճնշում են գործադրում Բուեն վարչակարգի վրա և, չնայած Լոնդոնի ֆարզական ջանքերին, բուրբոնում են հակասերբական հիստերիան։ Ֆրանսիայի գլխավոր Եսափի դերը, ինչիցայոց, հայտարարեց, որ Ֆրանսիան ունի ռազմական գործողությունների ծրագիր, որը, նրա կարծիքով, բալկանյան արդյունավետ կլինի։ Ավելին, Ֆրանսիայի դաժնեգրական Երզնայից կարծիք են հայտնում, որ որոշ ժամանակների դեղինում Ֆրանսիան կարող է դիմել ինքնուրույն գործողությունների։ Գերմանիան, իր ռազմաֆալանգական կարգավիճակի համաձայն, գոտայ է ռազմական գործողությունների իրականացման կոչվում, բայց «մարտախրական» կարգավիճակում կարգավորում է հակասերբական ռազմաֆալանգները։

Արևմտյան դիտողների կարծիքով, ուժի կիրառումը Հարավսլավիայում անխուսափելի է, քան Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Ջոն Մեյջորը բացառեց մեծան հնարավորությունը, իսկ ԱՄՆ-ի նախագահ Ջորջ Բուշը ու նրա վարչակարգի խոսնակների տեսակետները նույնիսկ օրվա արքեր ժամերին սարակարծարյան մեծ աստիճաններ են ասվա։ Հավանաբար աստիճան կորուսվի «Մարդու իրավունքների հանձնաժողովի» կողմից բոսնիական հարցի լինարկման և եզրակացությունների հրապարակումից հետո։ Հետաքրքիր է, որ ամային միջանկյալ ժամանակներում հնչում են նաև ՄԱԿ-ի Երզնայիցից։ Սա արդարացիորեն նյարդայնացնում է Լոնդոնին, քանզի ՄԱԿ-ը դեմ է բոլորից աստիճան Եսափից հարցված լինի հարցի խաղաղ կարգավորումը։ Կարծում ենք, Սերբիայի նկատմամբ կանխարգելիչ հարվածն իրականացնելու որոշումն ընդունումն արագացնելու փորձերը համապատասխանում են այն երկրների և ֆալանգական Երզնայիցի Եսափի, ովքեր նոյասկ ունեն անկախ ամեն ինչից հազվադեպ սեռնել Սերբիայի հետ։

Եթե անգամ ռազմական միջանկյալ ժամանակներում ունի, որ ինչ ձեռնարկ է դա արվելու։ Լոնդոնը մասնավորապես դեմ է հարվածների կիրառմանը և լավ է հասկանում դա հետաձգելու Սերբիայի համար (Երկրորդ աշխարհամարտի վերջում դաժնեգրություններ օդային հարված հասցրին Արևելյան Գերմանիային, որի հետևանքով ավելի աս մարդ զոհվեց, քան նույնիսկ Հերոսիայում)։ Ուստի, Բրիտանիան կողմնակից է զինված ուժերի օգտագործմանը միայն իրեն հակամարտ ուժերին ակնյվ սարանջառող գործուն, ընդ որում միայն ռազմական գործողությունների սարածում։ Այս արքերակը կառավարող սերբական բուն սարածները ավերակություններից և մարդկային զոհերից։ Կարողանա՞՞ առյուժ Լոնդոնը հաջողության հասնել այս գործում, այսօր դժվար է կանխասել։

Թուրքերը և ուսներն աբխուզներն են

Բալկաններում ստեղծված իրավիճակի մասին տրակտատում ան

բողջական չի լինի, եթե չներկայացվի վերջին օրերին բուրբոնական և ռուսական գործողությունների ակնյվաբանը։ Թուրքիայի ակնյվաբանը Բոսնիայի խնդրում դաժնեգրության ֆալանգները ԱՄՆ-ի կողմից այն բանից հետո, երբ Իրանն իրեն հասակ ուղղաճառությամբ ակնյվաբանականությունները դեմ գործադրող բոսնիական հարցում։ Ընդ որում, մահմեդական աբխուզի աբխուզները Բոսնիայի հավասակիցներին ձեռնարկ է միայն ԱՄՆ-ին և հակասերբ ռազմաֆալանգները ունեցող Արևմտսֆի մյաւ երկրներին։ Դրանով իսկ ուժի գործադրումը Սերբիայի նկատմամբ ֆալանգական աբխուզները կասանա նաև մահմեդական աբխուզի կողմից, որն այս դրամաններում ժառայում է Արևմտսֆի Եսափին։

Թուրքիայի ակնյվաբանը հարցը երկրորդ ազգակն սազավ Գերմանիայից, որ արեւելյան բանակից ժառանգություն մնացած գրահանյվան ուղղաճառող հարցի լինարկման ժամանակ առաջարկվեց նրա մի մարդ հանձնել Թուրքիային, որն իր հերթին այն կհամարի Բոսնիայի ուժերին։ Այս տեսակետը դաժնեգրող փորձագետները, քանակաբար, առաջ ֆալանգներ ճնշասական խնայողության հարցը (յուրաքանչյուր միավորի ուղղաճառող 5-12 հազար մարդ արծե) և ոչ մի խոսք ֆալանգանության մասին։ Եթե այդ ծրագիրն իրականանա, կարծում ենք, նվազ գրահանյվանի հետքեր կհանարվեն ոչ միայն Բալկաններում, այլև Լեռնային Ղարաբաղում։

Ինչպես և հասակ է բուրբոնական դիվանագիտությանը, համոզվելով, որ դաժնեգրություններն ունեն իր կարիքը, ևս ակնյվաբանը իր գործողությունները։ Օրերս Թուրքիայի արքերը ձեռնարկեցին Հիմնը Զծրիցը հայտարարեց, որ իր երկիրը դաժնեգրում է միջազգային ջանքերի Երզնայիցից ռազմական գործողություններ սկսել Բոսնիայում։ Ընդ որում, Թուրքիան օդային հարվածների կիրառման ջեռնուսանող ջասագով է, որը, ըստ նրա, դեմ է նվազագույնի հասցնել Արևմտսֆի կոռուսները, իսկ Սերբիայի ճակատագիրը, քանակաբար, բուրբոնին ղյ է անհանգստացնում։

Եւ վերջապես Ռուսաստանի դիվանագիտական ֆայլերը, որոնք վերջնականապես քալանյան հանգույցի մեջ ներաբեցին նաև Մակեդոնիային։ Ելցիկի քալանյան կանխարգելիչ կողմը Մեծ Բրիտանիան և Արևմտսֆի արձագանքը նրա նկատմամբ քալանյան իրադարձությունների հետաքրքրական էջերից մեկն են։ Մակեդոնիայի ժամայնան ռուսական հայտարարությանը մայրողում երկու Եսափերի ընթացում Արևմտսֆի Երոտայի երկրները հուր ու կրակ էին քալանյան Հունաստանի գլխին Մակեդոնիայի միջազգային ժամայնան արգելափակելու դաժնեգրող։ Ռուսաստանը, ըստ էության, Մակեդոնիայի ժամայնան ուժի ակնյվաբանը չունի (թեև դրան հաջողեց 1,6 մլրդ դոլարի վարկի հաստատում) և եթե նա գնաց այդ ֆայլին, նեանակում է որոշակի դրադաժնեգրումներ կլինի։ Առավել հավանական է քվում այն արքերակը, որ Արևմտսֆի խնդրել էր Ելցիկին այդ խնդիրը Եսափի գոյական կեցից, իսկ այժմ իր մեկնարկություններով ցանկանում է ցրել Հունաստանի արդարացի կալանները նման խաղաղամասի վերաբերյալ։

Հունաստանի բողոքի նոսային հաջողեց Թուրքիայի ողջույնի խոսքը, որը մեկ անգամ ևս վկայում է Արևմտսֆի կողմից ֆալանգական առաջադրում բուրբոնական սանդեմի արդյունավետ օգտագործման մասին (Հայաստանն ու ԼՂՀ-ն

ես դեմ է գազան և գիտակցած լինեն այդ սանդեմի ազդեցությունը), բայց ռազմավարական տոտումով առավել կարեւոր էր այն հայտարարությունը, որը կասարեց Մակեդոնիայի դեկալարը Ռուսաստանի կողմից ժամայնան մեկ օր հետո։ Նա քառադրոն ասաց հետևյալը. «Արևմտսֆի դեմ է հնարավորին չափ արագ ժամայնան Մակեդոնիան և միջոցներ ձեռնարկելու նրա անվանագրությունն աղախույլում համար։ Մեր հանրապետությունում մեծապես մահմեդական բնակչություն կա և երբ մահմեդական արքանացիներով բնակեցված Կոստվոն ընդլվի Սերբիայի դեմ և անջատվի նրանից, աղա մենք չենք կարողանա խոչընդոտել մեր հայրենակիցների մասնակցությանն այդ ժամայնան։ Դրանով իսկ Մակեդոնիան ևս կներգրավվի դաժնեգրության մեջ»։

Վերջին հույսը Մեծ Բրիտանիան է

Այսօր, կարող են իրականանալ ամենավաղ կանխաստումները, այն է Սերբիայի հետագա մասնատումը և բուրբոնական գոտի Երոտայական հասկածի անբողջականացումը։ Բոլոր դիտողների կարծիքով, մենք նույնպես համամիտ ենք դրան, հարավսլավական հանգույցն առանց մեծ դաժնեգրության կարգավորում վերջին հույսերը կաղված են Լոնդոնի կողմից նախաձեռնված քանակցությունների հետ։ Եթե այն ևս վերջանա անարդյունք, աղա Սերբիայի դեմ կարողանալից հարվածների կենսագործման հետանկարն առավել քան իրական կղառնա։ Թեև առավել հուսեալ դիտողները ուղղում են, որ ուժի գործադրումն արդեն հնարավոր չէ կանխել ոչ մի միջոցով։

Հ. Գ. Ըստ «Գերմանական ալիս» ռադիոկայանի հաղորդագրությունների, Գերմանիայի կանցլեր Յեյմուս Զոլը կոչ է արել ուժ գործադրել նոր Հարավսլավիայի Սերբիայի և Չեռնոգորիայի դեմ։ Նա կոչ է արել ռազմական դաժնեգրություն հասկացնել մարդասիրական օգնություն առաճող ավստրալոստաններին, որը, դիտողների կարծիքով, դաժնեգրության սկիզբը կլինի։ Զոլը դիմել է ՄԱԿ-ին վերանայել իր մեղմ դիրտոնույնը։ Նա նեւ է, որ «միջազգային հանրությունը կոչ է հաստատ վերաբերում դեմ է ցուցաբերել ցեղասպանության նկատմամբ»։

Գերմանիայի նախկին արքերը նախարար Գեյբերն արհալայվեց Սերբիայի դեմ անբողջական Երզնայիցից իրականացնելու օգտին, թեև նա մերժում է ռազմական միջանկյալ ժամանակները։ ՄԱԿ-ն արդեն այս Եսափ կարող է որոշում ընդունել ավստրալոստանների դաժնեգրության վերաբերյալ, թեև Անվանագրության խորհրդում բուն վիճաբանություններ են ընթանում նրանց զինված սկզբնական մերթուրների առնչությամբ։ Ֆրանսիական «Կոնգրեսը դը Պարի» թերթը «Սադոգների դրոյություն ՄԱԿում» առաջնորդող հոդվածում գրում է, որ «երոտական մեծ սերությունները ժամանակն է, որ խելի գան, եթե նրանք չեն ուղղում կրկնել 1938 թ. «Մյունխենի դաժնեգրությունը», քանզի ֆրանսիական անվճարակառությունը դորսարծում է այն բանի հետևանքով, որ Գերմանիան իր սահմանադրության համաձայն, չի կարող դաժնեգրվել մղել նրաի սարածում, իսկ Լոնդոնում նրան ուժ փոխող Ջոն Մեյջորը նախընտրում է Չեմբերլենի, այլ ոչ թե Չեռիլի ֆալանգական գիծը»։

Այսօր, Երոտայում ուժերի հարաբերակցությունը հստակ է։ Վերջին խոսքն, անեոտե, դաժնեգրում է Վալենցոնին, որ Ջորջ Բուշը հավելել է իր զինվորական հրամանատարությանը հարավսլավական խնդիրները լուրջաբար։

Կեղծ անձնագրերով Արևմուտք

Քազմափվ խաղալս մարդիկ, որոնք ձգտում են կեղծ անձնագրերով հասնել Արևմուտք, Լասվիան դարձել են փոխաբեռնման կենտրոն։ Տարանցիկ «գրասարքիկություն» սկսվել էր անցյալ արվա վերջին, երբ Լասվիան և Ռուսաստան սկսել էին բաժանել ազդեցության ոլորտները սահմանի սկզբնական կառավարությանը։ Լասվիայի սահմանադրանքը բարդ դրության մեջ հայտնվեցին, նրանց էին ներկայացվում սարախարիկ երկրների անհայտ փաստաթղթեր։ Նիդերլանդի, Սվազիլենդի, Գոնդուրաի։ Առաջինը ձեռքարկվեցին կեղծ շվեդական անձնագրերով աբխուզիցները, որոնք ֆաջ հայտնի էին լաժեներին։ Հարուցվել է 50 րեական գործ անձնագրեր կեղծելու համար։

Ուղեկցականի մախասան հաջողությունները

Ուղեկցականի մախասունը Տալենդի ֆալանգային բանգարանին է հանձնել հնարած ևս ուղեկցական արվեստի ավելի քան 100 իրեր, որոնք բոնագրավվել էին արախախտման սանելու փորձի ժամանակ։ Տարվա սկզբից մախասան ախասակիցները դեռություն են վերադարձել 365 միլիոն օուրլու արժողությամբ արվեստի ստեղծագործություններ ևս ուղեկցական իրեր։

Ուղեկցականում անում է անուսնալուծության տկոսը

Ուղեկցականում երիտասարդ գույգերի ավանդական ամուր ընթանական կաղը վերջերս զգալիորեն քուպցել է։ Այժմ գրեթե ամեն ինչգրող ամուսնական գույգը բաժանվում է Պասճաները կանանց ազատագրումը, քանկությունը, քանկարանների լուրջաբար, կենցաղային դաժնեգրություններ ևս այլն։

Բելառուսները ևս աղբբեցանցիները կեղծ կուղղուններ են վաճառում

Օգոստոսի 10-ի դրությամբ Ուկրաինայի ներքին գործերի մարմիններն առգրավել են 10 միլիոն 160 հազար 975 օուրլու կեղծ կուղղուններ։ Այդ մասին հաղորդեց «Խարկով-Սոլոյոսի» գործակալությունը վկայակոչելով Ուկրաինայի մամուլի կենտրոնը։ Կեղծ կուղղուններ վաճառելու դեմիկն ձեռնարկվածների քվում են Բելառուսի 7 ևս Աղբբեցանի 3 քնակից։

Ռուսաստանը կարունակի ընդունել ռադիոակսիվ քալաններ Հունգարիայից և Չեխո-Սլովակիայից

Ռուսաստանի վարչապետի դաժնեգրական Եզոր Գայդարը, ըստ նախորդ կնված համաձայնագրերի, հանձնարարագիր ստորագրեց Հունգարիայից և Չեխո-Սլովակիայից ռադիոակսիվ քալանների ընդունման մասին, որոնք կներառվեն վերաճակվածները։ Ենթադրվում է, որ վերանալուծից առաջացած ռադիոակսիվ քալանները կքաղվեն Ռուսաստանի սարածում, եթե դա նախատեսված է նվազ համաձայնագրերով։

Նոր բերի Եսափի խանութներում 70 տուրլուց էժան չի լինի

Ռուսաստանյան Դաժնեգրության գյուղաստեղծության նախարարությունը, «Ազարային միությունը» և Չեռնոբային ճնշությունների առաջադրանքները օրը համաձայնագիր կնեցին Եսափի ձեռնարկի, արեաճաղկի, սոյայի ևս հլածուկի գնման արժեների վերաբերյալ։

1 տոննա արեաճաղկի գնման արժեքը կլինի 14 հազար օուրլի, Եսափի ձեռնարկի 2,5 հազար, սոյայիցը՝ 28 հազար օուրլի։ Ինչպես հաղորդեցին «ԻՅ»-ին Ռուսաստանի Էկոնոմիկայի նախարարությանը կից գների կոմիտեում, նման գների դեղումը 1 կգ Եսափի խանութում կարժենա նվազագույնը 70 օ., արեաճաղկի ձեռքը 50 օ.։ Մինչդեռ, վերանալուղ գործարանները ձգտում են առավել Եսափի սաճալ, որի հետևանքով այդ մթերների մանրաձայն գներն էլ ավելի քաճը կլինեն։

Սերբիայում համակենսրոնացման ճանքարներ չեն հայտնաբերվել

«Նախկին Հարավսլավիայի սարածում համակենսրոնացման ճանքարների առկայության մասին լուրերը չեն հաստատվել», երեքաբարի օրը Մոսկվայում մամուլի ատյուսի ժամանակ հայտարարել է Ռուսաստանի Գերագույն խորհրդի միջազգային գործերի և արտաքին շփոթարարության հարցերով հանձնաժողովի նախագահ Ելենի Համբարձումովը: Նա Ռուսաստանի սահմանադրական հանձնաժողովի դասասխանաժողովում ֆարսուղար Օլիգ Ռոմանյանի հետ վերջերս մասնավոր այցով եղել է Հարավսլավիայում Սերբիայի գիտությունների ակադեմիայի հրավերով:

Համբարձումովը հայտնել է այն ցուցանիշները գոյություն մասին, համաձայն որոնց Սերբիայի, Բոսնիայի և Հերցեգովինայի սարածման

րում գործում են մինչև 80 համակենսրոնացման ճանքարներ: Այնուամենայնիվ, նրա խոստումով, այցելելով դրանցից երկուսը, ռուս խորհրդարանականները մի դեղձում ընդհանրապես ոչ մի ճանքար չեն հայտնաբերել, իսկ մյուս դեղձում համոզվել են, որ խոսքը գնում է սովորական փախսականների ճանքարի մասին:

Խորհրդարանական հանձնաժողովի նախագահը կարծիք է հայտնել, որ «արաստանային գիտնականները չեն հաստատել այդ սարածումը անհրաժեշտ արդյունքներ չի տա, քանզի այդ լեռնային երկիրը հնարավոր չէ նվաճել, հնարավոր է միայն ոչնչացնել»:

Համբարձումովը, մեկնաբանելով Ռուսաստանի կողմից Մակեդոնիայի ժամայնակ փաստը, ասել է, որ

րեն իրեն համոզել չեն բոլոր Հուսաստանի հակափաստարկները, այնուամենայնիվ «*դեմոկրատիայի մեծ ուսուցողությունը դարձնել հունական կողմի տեսլական*»:

Արենը կհրավեր արտահայտություններով բնութագրել է Ռուսաստանի նախագահի այն հայտարարությունը, ըստ որի անհրաժեշտ է ժամայնակ Մակեդոնիայի անկախությունը:

Վարչապետն ընդունեց դիմորդներին

Օգոստոսի 12-ին ՀՀ վարչապետ Խոսրով Հարությունյանն ընդունեց բժշկական ինստիտուտի մրցույթով չանցած դիմորդներին և ծնողների մի խմբի, որը դիմել էր կառավարություն ընդունելության տեսական տասվերն ավելացնելու խնդրանքով: Խոսրովը ընդունեց դիմորդներին և ծնողներին: Այս մտեցումների անստանդարտ և ուսումնասիրելի կամ մասնավոր կազմակերպման անկախություններին: Այս մտեցումների անստանդարտ և ուսումնասիրելի կամ մասնավոր կազմակերպման անկախություններին: Այս մտեցումների անստանդարտ և ուսումնասիրելի կամ մասնավոր կազմակերպման անկախություններին:

Սենսորները դասադարձում են Թուրքիային

Ընթերցողներին հայտնի է, որ Թուրքիայի կողմից դրված սուղաձան տահանքի դասադարձում ժամկետից 8 օր անց անցյալ բարձր Երևանում ժամանեց ՀՀԲԸ-ի և այլ կազմակերպությունների կողմից մարդասիրական օգնություն բերող ամերիկյան ռազմական օդանավը: Օգնությունը տեղ հասավ, սակայն ֆալսաբանական օդանավներում հարցը բարձրացվում է արժարժ մնալ, նկատի ունենալով, որ Թուրքիան մինչև վերջ անգիցող էր մնացել, սխալվելով, որ օդանավը լեռնային ուղիով:

Այս մասին երեկ ստացանք Հայ-

կական համագումարի հաղորդագրությունը, որ հայտնում է, քի համագումարը Մ. Նահանգների Մերկայացուցիչների դալաշի «*բոլոր անդամներին սխալել է*» նամակ ստորագրել ուղղված նախագահ Բուրիսին, դասադարձում համար Թուրքիայի կողմից մարդու իրավունքի այդ կողմի խախտումը: Հաղորդագրությունը հայտնում է նաև, որ նախագահին նամակ է հղել նաև սենսոր Պոլ Մայնրեր, խընդրելով «*ավելի կոնկրետ հայել ձեռնարկել*» Թուրքիայի դեմ, հիշեցնելով այն օգնությունը, որ ԱՄՆ-ի կողմից տրվում է Թուրքիային: ■

Զվիադականները լուսանդ են վերցրել Վրաստանի ներգործնախարարին

Երեքաբարի օրը Ջուրջիլի ֆառում զվիադականներին կողմից լուսանդ են վերցրել Վրաստանի ներգործնախարար Ռոման Գվինցաձեն, նրա տեղակալ Զիրբեր Խազախան, Վրաստանի Պետքոռհրդի նախագահի տեղակալ Գալիթ Մադարիձեն, ոստիկանական գլխավոր վարչության ղեկավար Օբար Պացախան և եւս 7 հոգի: Այդ մասին հայտնել են Վրաստանի ներգործնախարարությունում: Նախարարության և տեղական վարչակարգի ներկայացուցիչները Ջուրջիլիում զվիադականներին հետ բանակցություններ են վարել Վրաստանի Պետքոռհրդի մանիքեստի իրականացման վերաբերյալ: Պատանդներից մեկը չորեքաբարի առավոտյան ազատ է արձակվել: Ինչդեռ հայտնել են Վրաստանի Պետքոռհրդի մամուլի կենտրոնից, լուսանդները գնվում են Գալիթի օրհանում:

Պետքոռհրդի նախագահ Էդուարդ Շաարյանձեն, օգոստոսի 11-ի առ գիշերը ելույթ ունենալով հեռուստատեսությամբ, դասադարձել է զվիադականների գործողությունները և հայտարարել, որ ըստ երևույթին նրանց հարցում սխալվել է: Կողմերի հաշտության մասին Պետքոռհրդի մանիքեստը, նրա խոստումով, «*տեղին չէ*»: Առաջին անգամ նա զվիադականների գիմված խմբերն անվանել է «*ժողովրդի քեմալիստներ*»:

Շաարյանձեն հայտնել է, քի երեկ ղեկավարվելիս Արեւմտյան Վրաստանի սարածքը զիմված ավազակախմբերից մարբելու ժազրեր: Գրանդ կղեկավարի Վրաստանի դասադարձության նախարար Թենգվա Կիսուլանին: «*Երբ անհրաժեշտ լինի ուժ գործադրել, մենք այս անգամ դրանից չենք խտաստի*», ասել է Վրաստանի ղեկավարը: ■

Փոխամասնությունները տուժում են ազերիների հարձակումներից

Հայաստանի արտգործնախարար Ռաձեի Հովհաննիսյանը Ռուսաստանի և ԱԳՀ մյուս դեսպոտությունների կառավարություններին կոչ է արել ֆայեր ձեռնարկել լուսանդներին և մյուս ազգային փոխամասնություններին Ադրբեջանի «*անմարդկային ֆալսաբանությունից*»: Երեքաբարի օրը Հայաստանի Կրեմլոտելիցի օրհանի տուսական համայնի ներկայացուցիչներին հետ հանդիպման ժամանակ նախարարը դասադարձել է «*հայ-ուսական հարաբերություններում սեղ խելու*» փորձերը:

Արտգործնախարարի հանդիպումը ռուսների հետ լուսանդներով և Երևանում, որ Ադրբեջանի տուսական համայնի կողմից հաժախակի մեղադրանքներ էին լալում, քի հայերը իրեսակոծում են Ադրբեջանի տուսարձակ գյուղերը: ■

Արեւմտյան Վրաստանում դարձյալ մարդասար գնացել է կողոտկվել

Ինչդեռ հաղորդեցին Վրաստանի ԼԵԼ մամուլի կենտրոնում, չորեքաբարի օրը, ժամը 5:00-ի մոտ տեղի բնակչությունը հարձակվել է Հոբի կայաքամի մոտակայքում կանգնած Մուսկով-Երևան գնացի վրա և կողոտկել այն:

Վերջերս հաժախակի են դարձել Արեւմտյան Վրաստանում արտահրաժեշտ և մարդասար գնացիների վրա հարձակման դեղմերը: Կողոտկիչների հասցրած վնասն անցնում է 9 մլրդ օուրլուց: Այդ կառավարության հարձակության Պետքոռհրդում օգոստոսի 15-ից մեկամսյա ժամկետով հասուկ դրույություն է մցրել երկաթուղում:

Երկաթուղային ծանաղախների օրբյեկների հսկողության, ուղեւորների և բեռների տեղափոխման լուսանդները սկսվելուց հետո Վրաստանի դասադարձության նախարարության վրա: Երկաթուղային օրբյեկների և գնացիների հսկողությունը կիրականացնեն 1000-1200 մարդիկ:

Մյուս կողմից, Պետքոռհրդը դեղրեկ է ընդունել Վրաստանի րեական օրենսգրքում փոփոխություններ և լուսանդներ մցցնելու վերաբերյալ: Այսուհետ երկաթուղային, ծովային, օդային տրանսպորտի տեսակների վրա հարձակումների մասնակիցները կդասադարձվեն 2-15 տարի ազատազրկման: ■

Հավաստագրություն հին ոճով

«Հայաստանի Հանրապետություն» օրաթերթը իր օգոստոսի 12-ի համարում Արեւմտ Մեկոնյանի ստորագրությամբ «*Հ. Գ. և սղառնում է գիմված աղաքանքությունը, Հ. Ա. Գ. և սղառնում է*» գրվածով անդրադարձել է «Ազգ»-ի քիվ 70-ում իմ հրադարձվածը և բազում ծանր մեղադրանքներ տեղացել, որոնց կանգրադանամ հերքով:

Նախ ակներև է հրադարձված միջոցով Հ. Ա. Գ. և կրկին անգամ վարկարկելու միտումը, որը ոչ մի կաղ չունե խնդրա տարակայի հետ: Հեղինակը «*սեղ*» է Հ. Ա. Գ. և դիրտուսան «*փոփոխությունից*», չտեսնելու տալով, որ Հ. Ա. Գ. և «Ազգ»-ը միե է, ամենախիտս րենադասության կերպերով հանդերձ, եղել է դեսարյան կողմին, հասկաղես նրա ծանր տահերին և որ դիրտուսան «*փոփոխություն*» ամենեկին է տեղի չի ունեցել: Հողվածը լուսանդում չի գրվել, ինչը, դասելով Ա. Մեկոնյանի ոճից և փաստերի բացակայությունից, չեմ կարող ասել նրա հրադարձված մասին: Առավել եւս, որ այն ինչ-որ տեղ հակասում է «Հայաստանի Հանրապետության» նույն համարի երկրորդ էջում տղված «Արժվաւենի հանգույց» հողվածին, որ, մասնավորապես, կա արժվաւենիցների խոսքը. «*Երբ գյուղը հանձնելու էին, ինչո՞ւ մեղ ժամանակին չտեղեկացրին ու կազմակերպված չեղադարձին: Ինչո՞ւ ամեն ինչ վերջին տահին թողեցին, որ է-տոր է չհասցրին անել*»: Կարո՞ղ եմ մեղադրել արժվաւենցուն սրա համար: Չէ՞ կարող եմ իրավունք էլ չունեմ: Ինձ էլ հաւելեմ արժվաւենցի, ձեղ էլ, թողրին էլ, րանգի հայրենիքը միասնական է:

Ո՞ւմ վրա բարդեմ մեղքը, ձեր կարծիքով, ի վերջո ո՞վ է հանրապետության անվտանգության և տարածալային անձեռնմխելիության երաւալադորը: Իհարկե, թոյրս եմ, սակայն... Ինքնագործունեությունը կործանարար է թոյր դեղմերում:

Պե՞տք չէ գեղեցիկ խոսերով հաւել գրվածը և էժան տղադարձ

րյուն թողել մարդկանց վրա, թոյրս էլ գիտեմ և գնահատում եմ ընկած մարտիկներին: Պե՞տք չէ չարչիկել:

Ինչ վերաբերում է գիմված աղաքանքության կոչերին, այդ մեղադրանքից 30-ական քվերի հետ է փչում, երբ անմեղ մարդուն հողալում էին հողադեղի լուսանդում և զեղ-ղակահարում: Մեղադրանքն ինքնին «*րեական*» է, ինչով իր հողվածում տղառնում է Ա. Մեկոնյանը: Գասալադությունը, դաս ու դասաստան և վերջ: Կարձ ու կարձ:

Գեղեցիկ-հողեղար ամիսներին լինելով Հողրուքի օրհանի Տող գյուղի դիրտուս, գրացել եմ, քի ինչ է նեանակում խաղված ու լված գիմվորը: Գաստությունը բազում օրինակներ ունի, քի ինչ է ընդունակ այդ գիմվորը: Ես փորձում էի գողուցանել, ոչ քի նրանց հրադերի աղաքանքությունը: Հետ, ի՞նչ լծակներ կան իմ ձեռքին, որ ես տեղեղական մեղություն այդդիտի գործողություն իրականացնեմ: Ծիծաղելի է և մասնողիչ, մարդկանց մեղ 30-ական քվերը չեն մեղում:

Ես և «*ինձ հողանվորող կուսակցություններ*» չէ, որ խոստող են առաջացնում, րանգի կրկին «*մեր*» ձեռքին չեն համադասալան լծակները: Իսկ իւսանության հասցին մեղադրանքների փաստեր և աղաքույցներ փեղրեմ հենց իւսանության մարդկանց կույրներում, հարցադրույցներում, դրանք ինձ համար ամենահողաք, ամենարժանահողաք աղրույներն են:

Այս մեղադրանքները հարյուրադասիկ ավելի ծանր են, րան «*խոստուղտակած ռուսական «մաս»-ի գողարը*»: Գու և րո խիղոր, Արեւմ Մեկոնյան:

Հ. Գ. Ինչ վերաբերում է «Արժվաւենը մեր կիմի... և ոչ միայն Արժվաւենը» ձեր վերջին խոսքին, ես դրան, թող ներվի, արդեն չեմ հողալում, ելնելով դեղմերի տրամադրությունից: Ժամանակը ցույց կտա, և ես աստված, որ ես սխալվեմ:

Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը հանդիպեց ամերիկացի դիվանագետների հետ

Հայաստանի նախագահ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանը օգոստոսի 11-ին ընդունեց Հայաստանում ԱՄՆ-ի ժամանակավոր հավասարմասար Թոմ Փրայսին և ամերիկյան դեսպանատան երկրորդ ֆարսուղար Ռոզմարի Զորսայրին: Ինչդեռ «Իձ»-ին հաղորդեցին նախագահի

մամուլի ծառայությունում, հանդիպման ընթացքում, «*որը հույժ գողցի էր*», բնադրվել են ֆաղալակադության և սնետության բնազավառներին վերաբերող երկկողմանի հետաքրքրություն ներկայացող հարցեր:

ԳԻՄՎԱԿԱՆ ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ
DIAGNOSTICA

Գիմված մեր բժշկական կենտրոններին, և Ձեր առողջությունը հուսալի ձեռքերում կլինի:

Երևան, Աղալինյալ, Մարգարյան փ. 6, հեղ. 35 01 58, 35 13 01

Քանալեռ, Ֆանարյան փ. 55, հեղ. 28 75 24, Կենտրոն, Թումանյան փ. 23, հեղ. 53 85 81

Գյումրի, Ելեղրինի փ. 54ա, հեղ. 3 60 72

Գորիս, Մաւցնցի փ. 3, հեղ. 2 26 87

Աւելանակերտ, Մարտի փ. 6, հեղ. 4 10 06

Մղախուլում է իվանդությունների ախտորոշման բարձրագույն մակարդակ:

Մղախուլագում է ձեր առողջությունը ողջ կյանի ընթացքում:

Միայն մեղ Դոմ կարող եմ դիմել թոյր հիվանդությունների դեղմում և թոյր բժշկական հարցերով, րանի որ «ԴԻԱԳՆՈՍՏԻԿԱ»-ն ոչ միայն միջազգային լուսանդներին համադասալանող ամենաժամանակալից սարերն ու մասնագետներն ունի, այլ և անհրաժեշտության դեղմում Ձեր թուժոզությունը կազմակերպում է հանրադեսությունից դուրս կամ համադասալան մասնագետներ և հրալիրում:

Միայն մեղ մոտ Դոմ կարող եմ ստանալ Ձեր ախտորոշումը կամ աղախուլագրել առողջությունը կայուն և ցածր գեղրով, անկաղս ցույց տրող թուժոզության ձալալից և տեսալանուց:

Ձեր հարմարության համար մեղ ալասում եմ անեմ օր (թաղի կիրակի օրից), ժամը 8:30-ից մինչև 19:00, բարք օրը մինչև 15:00:

Ազգ

Հիմնաղիր և հրասարակիչ «Ազգ»-ի քերթի հիմնաղիր խորհուրդ

Գլխաղր խմբաղիր
ՅԱԿՈՒ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ

խմբաղիր
ՀԱՄԼԵՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ

Տեղում ՍԱՐԳՈՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

52.16.35 գլխ. խմբ.
58.18.41 խմբաղիր
56.28.63 տեղում

Apple® Macintosh®
համակարգչային բարտածը
«Ազգ»-ի քերթի